El mirador

La Veu de Tortosa

L'independentisme ha demostrat que té en l'Ebre un dels seus baluards destacats

La història local ens ofereix una fotografia excel·lent del catalanisme tortosí

FRANCESC MARCO-PALAU
Doctor en Història

Els mapes electorals interactius que hem pogut consultar aquestes darreres setmanes són la millor fotografia de l'estat del moment. Per si encara calien més proves, tant els comicis estatals del passat 28 d'abril com les eleccions municipals i europees del 26 de maig ens evidencien que els comportaments electorals de la societat catalana han tingut una transformació fulgurant en menys d'una dècada.

La demarcació tarragonina no és una excepció dins d'aquesta anàlisi. I les Terres de l'Ebre, tampoc. Tot i l'estat de desorientació general en la qual es troba la política catalana des de l'octubre del 2017, i sense una perspectiva de futur gaire clara de cap a on anirà tot plegat, l'independentisme ha demostrat que té en les Terres de l'Ebre un dels seus baluards destacats.

Al Parlament Europeu -uns comicis més estrictament ideològics que no pas els municipals, més circumstancials- la suma de JxCat i ERC a les seves diferents capitals va obtenir el 62% a Tortosa, el 65% a Amposta, el 67% a Mora d'Ebre, el 71% a Gandesa. A Miravet, on l'any 2004 van tenir lloc les converses per elaborar el nou Estatut, l'independentisme va assolir un espectacular 79% dels sufragis.

Al mateix temps, les paperetes de les eleccions europees mostren que, a diferència de l'hegemonia de Carles Puigdemont al conjunt del país, el republicanisme d'esquerres d'Oriol Junqueras té a les Terres de l'Ebre el seu principal focus de suports.

El panorama electoral ebrenc d'avui res té a veure amb el que va conèixer el periodista i polític Francesc Mestre i Noè (Tortosa, 1866-1940), que en les seves cròniques a cavall del segle XIX i XX mostrava el tot just naixent catalanisme renaixentista de les Terres de l'Ebre. Mestre, que el 1899 fundaria i dirigiria el setmanari *La Veu de Tortosa*, defensava als seus textos tot just la bandera del regionalisme, que aleshores ja suposava un repte majúscul.

El moviment catalanista primigeni del conjunt del país se sumà a la iniciativa periodística pionera de Mestre i Noè de publicar el primer periòdic escrit íntegrament en llengua catalana a les Terres de l'Ebre. Així, trobem durant els tres anys d'existència de l'esmentat setmanari col·laboracions valuoses de noms destacats de les lletres: del liberal Victor Balaguer al valencià Teodor Llorente, del poeta Jacint Verdaguer al bisbe Torras i Bages.

Justament pocs mesos enrere, la seva besneta, la historiadora Maria Mestre ha publicat la biografia del seu besavi a *El francticrador* (Rafael Dalmau Editors, 2018). El títol del llibre ve donat, és clar, per l'escassetat de quadres referencials del catalanisme d'aquell moment a les comarques més meridionals de Catalunya. Per això Mestre, que s'havia adherit de ple al moviment, també rep l'epítet «del precursor» per part de l'historiador Borja de Riquer, que signa el pròleg del volum.

La història local -sempre embrancada amb la història de conjunt- ens ofereix una fotografia excel·lent del catalanisme tortosí de les dècades passades del que poc sabíem, d'uns primers anys del segle XX que avui podem conèixer millor gràcies a la recerca familiar de Maria Mestre.

Si l'activista, arxiver i dramaturg Francesc Mestre començà sol, o gairebé, en l'àrdua tasca de la redacció i la impressió d'una publicació amb els ideals de Prat de la Riba, el pas de les dècades el situen com un il·lustre avantatjat que va contribuir amb major o menor mesura a estendre un marc referencial propi, el de la Unió Catalanista.

Amb totes les derivades i tots els matisos posteriors de sigles i corrents, el recompte electoral de les meses ebrenques del 26-M no deixa de donar-li la raó.